

Asia: VN/17836/2022

Lausuntopyyntö tartuntatautilainsäädäntöön esitettyjä kehitystarpeita koskevasta muistiosta / Social- och hälsovårdsministeriet begär utlåtande om en promemoria om utvecklingsbehoven i fråga om lagstiftningen om smittsamma sjukdomar

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/17836/2022

Lääketeollisuus ry:n lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle 15.3.2023

Muistio tartuntatautoimijoiden ja viranomaisten esittämistä lainsäädännön kehittämistarpeista

Lääketeollisuus ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida STM:n 18.1.2023 julkaisemaa tartuntalain muutostarpeita koskevaa virkamuistiota. Yleisesti toteamme, että muistio sisältää erinomaista ja laaja-alaista pohdintaa tartuntalain kehittämistarpeista. Erityisesti haluamme kommentoida seuraavia kohtia:

3.1.2. Viranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet

Työterveyshuollon ja yksityisen terveydenhuollon rooli tartuntatautien torjunnassa

Huomio siitä, että lainsäädännössä on syytä selkiyttää esimerkiksi yksityisten työterveystoimijoiden rooli rokotusohjelman toteuttamisessa, on erittäin merkittävä. Mielestämme yksityisillä toimijoilla olisi paljon annettavaa rokotusohjelman rokotuskattavuuden parantamisessa ja yksityiselle terveydenhuollolle tulisi tarjota isompi rooli rokotusohjelman rokotteiden antamisessa.

3.1.5. Tartuntatautien ilmoittaminen, tietojen luovuttaminen ja rekisterit

Tartuntatauteja koskevan tiedon kerääminen ja ajantasaisuus

Tietojärjestelmien yhteentoimivuutta tulee ehdottomasti parantaa. Papereilla pidettävistä paikallisista rekistereistä sekä paperisista tartuntatauti-ilmoituksista tulisi luopua kokonaan. Kannatettavaa on, että THL:n erillisestä tiedonkeruusta luovuttaisiin ja vastaavasti kehitettäisiin Kanta-tietosisältöä vastaamaan myös tiedon toisiotarpeisiin.

3.1.6. Rokotukset

Kuten muistiossa hyvin todetaan, hyvinvointialueille tulisi säätää velvoite toimittaa THL:lle ajantasaista tietoa rokotusohjelman rokotuksista, jotta rokotusohjelman toteutumisen seurannan laatu parantuisi. Rokotuksia koskevat tiedot tulisi saada toimitettua THL:lle suoraan potilastietojärjestelmistä, ja paperisista ilmoituksista tulisi tältäkin osin luopua kokonaan.

Luotettavat ja reaaliaikaiset rokotustiedot ovat välttämättömiä myös ns. ”sähköisen rokotuskortin” (Kela/Omakanta) toteutumiseksi. Kansalaisilla tulisi olla selkeä näkymä rokotushistoriaansa, heille suositeltuihin puuttuviin rokotuksiin ja esimerkiksi tehosterokotusten ajankohtiin. Tämä edistäisi tartuntatautien torjuntaa merkittävästi.

THL ja tartuntatautitoimijat ovat nostaneet muistiossa esiin, että opiskelijoiden rokottamisesta olisi tärkeää säätää vastaavasti kuin rokotuksista puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa on säädetty. Kannatamme ehdotusta. Laissa tulisi selkeästi todeta, kenen vastuulla kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvien rokotusten järjestäminen opiskelijoiden kohdalla on: hyvinvointialueiden vai opiskelijaterveydenhuollon.

Haluamme nostaa esiin, että kansalliseen rokotusohjelmaan on lähivuosina oletettavasti tulossa yhä enemmän rokotteita, joihin ovat oikeutettuja esimerkiksi nuoret aikuiset, joilla on tiettyjä terveysriskejä. Opiskelijoilla tulee olla tasa-arvoinen mahdollisuus saada heille suositellut rokotteet vaivattomasti asuinkunnasta ja opiskelupaikasta riippumatta.

3.2.8. Tartuntatautisuoja osoittava todistus

Muistiossa todetaan, että Covid-19-todistuksessa hyödynnettiin Kanta-palvelun toiminnallisuuksia, joiden avulla todistus pystyttiin tuottamaan olemassa olevista tiedoista. Mielestämme on erinomaista, että toiminnallisuus on suunniteltu siten, että se on jatkossa hyödynnettävissä yleisesti myös muiden rokotuksiin liittyvien todistusten tuottamisessa.

Muistion ulkopuolelta haluamme lisäksi nostaa esiin tartuntatautilakiin liittyen seuraavat huomiot:

Pandemiatilanteissa olisi suotavaa, että STM, THL, HVK ja muut viranomaistahot käynnistäisivät hyvissä ajoin keskustelut lääke- ja rokotevalmistajien sekä tavarantoimittajien kanssa. Koronapandemian myötä syntyi esimerkiksi tilanne, jossa oltiin varauduttu vääränlaisilla ruiskuilla ja neuloilla, eikä keittosuolaakaan ollut aluksi tarpeeksi. Koronapandemiassa olisi voitu välttää monta turhaa läheltä-piti-tilannetta toimimalla etupainotteisesti.

Yleisvaarallisen tartuntatautiluokituksen poistaminen voi siirtää pandemiavalmisteet kaupallisesti toimitettavaksi ja siten lääkkeen saajien maksettavaksi. Luokituksen poistamisessa tulisi huomioida pandemian takia varastoihin kertyneet tuotteet ja se, miten luokituksen muutos vaikuttaa valmisteiden toimitusreitteihin ja siten saatavuuteen.

Suomen kansallinen rokotusohjelma sisältää väestön suojaamiseksi tartuntataudeilta annettavat rokotukset. Lääketieteen kehitys mahdollistaa kuitenkin tartuntatautien laajamittaisen ennaltaehkäisyn myös muilla lääkkeillä kuin rokotteilla, esimerkiksi vasta-aineilla. Katsomme siksi, että uudistuksen yhteydessä tulisi selvittää mahdollisuutta sisällyttää tartuntatautilakiin säännökset myös näiden lääkkeiden ennaltaehkäisevästä käytöstä kansallista rokotusohjelmaa vastaavalla tavalla.

Labart Laura
Lääketeollisuus ry